

Rapport

Rapport naar aanleiding van een klacht over de (thans) politiechef van de regionale eenheid Noord-Nederland.

Datum: 11 december 2014

Rapportnummer: 2014/204

Aanleiding

Verzoeker en zijn vrouw hebben een dochter, die getrouwd is met de heer X. De dochter en X hebben samen drie kinderen (van 1, 3 en 6 jaar oud). De relatie verloopt niet goed en de dochter wil van X scheiden. Psychisch ging het ook niet goed met X. Op 28 december 2012 heeft X in de gezamenlijke woning (buiten aanwezigheid van zijn vrouw en kinderen) vernielingen aangericht. X is vervolgens met onbekende bestemming vertrokken. Verzoeker heeft de politie gebeld, met het verzoek om hulp. De politie liet weten dat zij op dat moment weinig voor verzoeker en het gezin van zijn dochter kon betekenen.

Uit angst voor hun schoonzoon hebben verzoeker en zijn gezin twee nachten (van 30 december tot 1 januari 2013) in een hotel verbleven. Verzoeker verwachtte van de politie dat zij deze kosten voor haar rekening zou nemen.

Verzoeker diende een klacht in over de GGZ, de dokterswacht en de politie. Alleen de klacht bij de politie heeft verzoeker uiteindelijk doorgezet. De politiechef verklaarde de klacht ongegrond. De schadeclaim werd afgewezen. Verzoeker kon zich daar niet mee verenigen en wendde zich tot de Nationale ombudsman. Op 27 juni 2014 stelde de Nationale ombudsman een onderzoek in naar de klacht.

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de politie hem en zijn familie rond 28 december 2012 onvoldoende hulp en bescherming heeft geboden, toen zijn schoonzoon psychisch in de war was.

Uit angst voor hun schoonzoon hebben verzoeker en zijn familie twee nachten in een hotel overnacht. Verzoeker klaagt erover dat de politie weigert deze kosten te vergoeden.

Bevindingen

Standpunt verzoeker

Volgens verzoeker speelde het volgende. Vanaf 20 december 2012 heeft X bij zijn ouders onderdak gezocht, omdat het psychisch niet goed met hem ging. Toen de dochter van verzoeker op 28 december 2012 met haar kinderen een dag weg was, is X naar de gezamenlijke woning gegaan en heeft hij daar vernielingen aangericht. Vervolgens is hij met onbekende bestemming vertrokken. Verzoeker en de familie van X hebben op 28 december 2012 de woning opgeruimd, zodat de dochter er met de kinderen konden slapen. Verzoeker heeft die avond diverse instanties, waaronder de dokterswacht gebeld met het verzoek om hulp, maar ondanks begrijpvolle reacties kreeg verzoeker nergens

een voet aan de grond. Als laatste heeft verzoeker de politie gebeld, maar de politie kon ook niets voor hen doen.

Omdat verzoeker zijn dochter met haar kinderen niet alleen durfde te laten in de woning, heeft hij er die nacht geslapen. Verzoeker had van de politie verwacht dat ze die nacht een oogje in het zeil hadden gehouden, voor het geval X naar de woning zou komen. Immers, als X zou thuiskomen, dan kon verzoeker hem niet de toegang tot zijn eigen woning ontzeggen. Op 29 december 2012 is X weer teruggekeerd bij zijn ouders, die dezelfde dag de crisisdienst hebben gebeld, omdat het nog steeds niet goed ging met X. X zou ook hebben bedreigd zichzelf en/of zijn gezin iets zou aan te doen. De dienstdoend psychiater achtte een opname in een kliniek niet noodzakelijk. Medicatie zou afdoende zijn. Op 30 december 2012 is nogmaals aangedrongen op een opname, ook door X zelf, maar dit werd opnieuw afgewezen. Op 31 december 2012 had X nogmaals een afspraak met een psychiater bij een GGZ-instelling. Bij die afspraak heeft X vernielingen aangericht, waarop hij door de politie is aangehouden.

Verzoeker vindt het uiterst teleurstellend dat de politie (en andere organisaties) hem en zijn familie geen bescherming hebben willen bieden, in een situatie die zij als levensbedreigend hebben ervaren. Verzoeker wil erkenning voor de benarde positie waarin zij hebben verkeerd. Het is uiteindelijk goed afgelopen en inmiddels is de verhouding met de ex-schoonzoon weer wat genormaliseerd, maar er zijn volgens verzoeker meerdere voorbeelden waarin een gestoorde (ex-)partner zijn gezin daadwerkelijk iets heeft aangedaan. Ook wil verzoeker dat de politie in de toekomst in vergelijkbare gevallen adequater optreedt.

Standpunt politiechef

In reactie op het onderzoek van de Nationale ombudsman gaf de politiechef een overzicht van de betrokkenheid van de politie bij de casus.

Op vrijdagavond 28 december 2012 heeft verzoeker via 112 contact gezocht met de politie. Hij heeft aangegeven dat hij in de woning van X en zijn dochter is en wat hij daar heeft aangetroffen. Verzoeker vertelde meer over de achtergrond van X en de relatie van X en zijn dochter. Om te voorkomen dat X ergere dingen ging doen (richting zijn vrouw en de drie jonge kinderen), wilde verzoeker graag in contact komen met de politie. De medewerkster van de meldkamer noteerde de melding en gaf aan dat er desnoods collega's verzoekers' kant uit zouden komen. Tijdens de melding is er onderzocht of X en/of zijn vrouw voorkwamen in de politiestructuren. Dit bleek niet het geval.

Op verzoek van de meldkamer heeft politieambtenaar A. diezelfde avond telefonisch contact met verzoeker opgenomen. A. heeft hetgeen is besproken vastgelegd in een mutatie-rapport van 2 januari 2013. Uit de mutatie blijkt dat verzoeker in het telefoongesprek met A. heeft aangegeven dat zijn schoonzoon de inboedel heeft vernield, dat verzoekers dochter en X getrouwd zijn in gemeenschap van goederen, dat beiden ingeschreven staan op het adres en samen drie kinderen hebben. Verder vertelde verzoeker dat X in het verleden in behandeling was geweest bij de GGZ, dat X en zijn

vrouw wilden scheiden en dat de vrouw met voorrang stond ingeschreven bij de woningbouwvereniging. Verzoeker had aangegeven graag te zien dat de politie X kwam halen en hem eventueel zou onderbrengen bij de GGZ. Politieambtenaar A. heeft uitgelegd dat dat niet mogelijk was. Hij heeft verzoeker meegegeven zijn dochter de volgende week te laten bellen met de GGZ, de huisarts en de woningbouwvereniging. Verzoeker reageerde dat hij zou kijken of X zolang bij zijn ouders kon blijven en als dit niet zou lukken, zou verzoeker zelf in de woning bij zijn dochter blijven. Er is op de avond van 28 december 2012 geen politie bij de woning geweest. In antwoord op aanvullende vragen van de Nationale ombudsman liet politieambtenaar A. verder nog weten dat hij geen aanleiding had gezien om de kwestie aan te merken als een kwestie van huiselijk geweld en dat daar op doorgepakt moest worden. Op basis van de informatie die verzoeker hem had gegeven was het hem duidelijk geworden dat er al diverse trajecten in gang waren gezet. Hij zag evenmin aanleiding om de wijkagent van het gebeuren in kennis te stellen.

Op 31 december 2013 is X tijdens een gesprek bij een GGZ-instelling wegens het vernielen van goederen en het bedreigen van personeel van deze instelling aangehouden. Op het politiebureau is hij beoordeeld door een psychiater. Tijdens zijn verblijf op het bureau heeft hij diverse bedreigingen geuit. In de politiemutatatie die naar aanleiding van de aanhouding van X op 1 januari 2013 is opgemaakt, staat vermeld dat de betrokken hulpofficier van justitie in een verslag van de psychiater heeft gelezen dat X eerder in zijn woning vernielingen heeft aangericht. De betrokken hulpofficier van justitie kon hierover niets terugvinden in de politiesystemen.

Op 1 januari 2013 heeft X een huisverbod opgelegd gekregen (inhoudende dat hij geen contact mocht hebben met zijn vrouw en kinderen en niet bij de woning mocht komen). Dit huisverbod liep tot 11 januari 2013. In het kader van het huisverbod werd ook een afspraak op locatie gemaakt met betrekking tot X, de vrouw van X, hun kinderen en het woonadres. Vanwege de toestand van X op 10 januari 2013 werd de afspraak op locatie verlengd tot 1 februari 2013, de datum waarop de dochter van verzoeker een nieuwe woning kon betrekken.

In reactie op het onderzoek van de ombudsman liet de politiechef verder weten dat hij geen aanleiding zag om terug te komen op zijn eerdere oordeel over de klachten van verzoeker, dat de politie onvoldoende heeft opgetreden en onvoldoende bescherming heeft geboden. De klachten van verzoeker waren eerder intern behandeld en de klachtencommissie had de politiechef het advies gegeven de klachten ongegrond te verklaren (afgezien van de klacht over de duur van de klachtbehandeling). De politiechef heeft dit advies overgenomen. In reactie op het onderzoek van de ombudsman liet de politie nog weten dat het opleggen van een huisverbod naar aanleiding van de melding van verzoeker op 28 december 2012 formeel wellicht had gekund, maar dat dit geen garantie bood dat escalatie zou uitblijven. Een huisverbod geeft de politie handvatten om bij overtreding daarvan handelend op te treden, bijvoorbeeld aanhouden. X was echter met onbekende bestemming vertrokken en had met een opgelegd huisverbod ook op elk moment naar de woning kunnen komen. De politie kon zich voorstellen dat verzoeker en

zijn familieleden zich onveilig hadden gevoeld, maar de enige manier waarop dit gevoel van veiligheid kon worden gerealiseerd, was door het posteren van politie rond de woning. Dit was niet realiseerbaar.

De politiechef zag ook geen reden om terug te komen op het besluit om de hotelovernachtingen niet te vergoeden. De claim was destijds afgewezen omdat uit het rapport van de klachtencommissie niet was gebleken dat de politie onrechtmatig had opgetreden. De politie had geen bevoegdheden om X aan te houden. De politie had geen zorgplicht geschonden.

De klachtencommissie had eerder het volgende overwogen:

Ten aanzien van de klacht dat de politie onvoldoende heeft opgetreden, onderkende de commissie dat er sprake was van een situatie die voor verzoeker en zijn dochter en kleinkinderen als zeer bedreigend is ervaren en wel zodanig dat zij een nacht elders hebben moeten doorbrengen. De commissie overwoog verder dat politie contact heeft gehad met de GGZ over een gedwongen opname, maar dat de dienstdoend psychiater daar niet in kon of wilde meegaan. De politie had verder geen bevoegdheden om aan de wens van verzoeker, om X aan te houden en onder te brengen bij de GGZ, tegemoet te komen. Ten aanzien van de klacht van verzoeker dat de politie (en de dokterswacht en de GGZ) onvoldoende bescherming hadden geboden aan verzoeker, zijn dochter en kleinkinderen, overwoog de commissie dat hun niet was gebleken dat de politie nalatig was geweest in haar optreden. Wel merkte de commissie op dat de politie duidelijker had kunnen benoemen dat er een afspraak op locatie was en wat dit betekende. Ook had er duidelijker gecommuniceerd kunnen worden over de (on)mogelijkheden van de politie in deze zaak.

Tijdens de interne klachtbehandeling heeft een medewerker van de meldkamer nog opgemerkt dat er op het moment van de melding van verzoeker van 28 december 2012 geen reden voor de politie was om actie te ondernemen. Als er zich een ernstige situatie voordoet, dan komt de politie direct. In de melding van verzoeker zat geen strafrechtelijk element. Het vernielen van eigen spullen is niet strafbaar. De politie kon X dan ook niet aanhouden. Verder was bekend dat er een medisch traject was ingezet en dit heeft voorrang, aldus een andere medewerker van de politie, die als hulpofficier van justitie betrokken was geweest bij de zaak.

Aanwijzing huiselijk geweld en Wet tijdelijk huisverbod

Vernieling van (eigen) goederen kan er op wijzen dat er in een gezin sprake is van (dreigend) huiselijk geweld. In de Aanwijzing huiselijk geweld en eengerelateerd geweld van het Openbaar Ministerie (2010A010, in werking getreden op 1 juni 2010) wordt onder huiselijk geweld verstaan: 'geweld dat door iemand uit de huiselijk kring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis)'. Huiselijk geweld kent vaak een structureel karakter en er is een hoog recidiverisico. Slachtoffers durven vaak geen aangifte te doen of denken

dat politie en justitie aan een aangifte geen gevolg geven. De aanpak van huiselijk geweld is dat er zoveel mogelijk strafrechtelijk wordt ingegrepen bij meldingen van huiselijk geweld, teneinde het geweld te stoppen en herhaling te voorkomen. Het waarborgen van de veiligheid, het inschakelen van/verwijzen naar hulpverlening en de aandacht voor kinderen vormen andere belangrijke aandachtspunten. In de bijlage van de Aanwijzing wordt nog vermeld dat vernieling/beschadiging (artikel 350 Wetboek van Strafrecht) niet vervolgbaar is bij niet van tafel en bed gescheiden echtgenoten.

In de Aanwijzing wordt ook verwezen naar de Wet tijdelijk huisverbod. Sinds de inwerkingtreding van deze wet is het mogelijk om ook in gevallen van dreigend huiselijk geweld, wanneer er (nog) geen (aantoonbare) strafbare feiten zijn gepleegd, van overheidswege een huisverbod op te leggen aan de betreffende persoon. Een huisverbod houdt in dat deze persoon voor een periode van in beginsel tien dagen de woning niet mag betreden en ook geen contact mag opnemen met de personen met wie hij een huishouden deelt, zoals zijn echtgeno(o)t(e), partner, of kinderen. Het overtreden van een huisverbod is een strafbaar feit.

Beoordeling

Ten aanzien van de klacht over het onvoldoende hulp en bescherming bieden

Aan welke behoorlijkheidsnorm toetst de Nationale ombudsman de klacht?

Het vereiste van professionaliteit houdt in dat de overheid er voor zorgt dat haar medewerkers volgens hun professionele normen werken. De burger mag van hen bijzondere deskundigheid verwachten. Dit brengt met zich mee dat de politie een melding van een burger die signalen bevat die kunnen wijzen op de aanwezigheid van huiselijk geweld serieus neemt, al was het maar om uit te sluiten dat er sprake is huiselijk geweld.

Hoe luidt het oordeel van de Nationale ombudsman?

1. Verzoeker en zijn familie bevonden zich op 28 december 2012 in een benarde positie. De klachtencommissie heeft dit al overwogen, en de ombudsman vindt het van belang om dit te benadrukken. De man van de dochter van verzoeker had vernielingen aangericht in de gezamenlijke woning en was met onbekende bestemming vertrokken. Het ging psychische niet goed met hem. Wat moesten zij doen als hij toch weer terug zou komen naar de woning? Verzoeker had onder meer de dokterswacht en de politie gebeld, maar niemand kon iets voor hem betekenen op dat moment. Verzoeker heeft nadien klachten ingediend bij de dokterswacht, de GGZ en de politie. De ombudsman is niet bevoegd om te oordelen over de dokterswacht en de GGZ, maar kan over het (gebrek aan) handelen van de politie wel een oordeel uitspreken.

2. Op grond van de bevindingen stelt de ombudsman vast dat de politie op verschillende momenten bemoeienis heeft gehad met de schoonzoon van verzoeker. Dit was allereerst naar aanleiding van de melding van verzoeker op 28 december 2012 en vervolgens naar

aanleiding van de aanhouding van X op 31 december 2012. Wat mochten verzoeker en zijn familie op deze momenten van de politie verwachten?

3. Allereerst het reageren op de melding van verzoeker op 28 december 2012. Als de ombudsman kijkt naar wat verzoeker bij de politie heeft gemeld en hoe de politie daarop heeft geacteerd, dan kan de ombudsman zich voorstellen dat verzoeker het gevoel heeft dat de politie hem en zijn dochter en haar kinderen in de kou heeft laten staan. De melding van verzoeker bevatte belangrijke elementen, die voor de politie aanleiding hadden moeten geven om meer prioriteit aan de zaak toe te kennen, al was het maar om uit te sluiten dat er sprake was van huiselijk geweld. Zo waren er serieuze vernielingen aangericht door X, was er sprake van relatieproblemen, was er melding gemaakt van een GGZ-verleden van X en waren er jonge kinderen bij betrokken. Weliswaar waren er geen eerdere meldingen over X en zijn vrouw bij de politie bekend, maar de Aanwijzing huiselijk en eengerelateerd geweld benadrukt juist om alert te zijn op (mogelijke) signalen van huiselijk geweld. Dit was geen zaak om met een telefoontje af te doen. Verzoeker had er van uit mogen gaan dat er ten minste politie ter plaatse was gekomen. De politie had dan niet alleen de vernielingen kunnen waarnemen en vastleggen, maar ook met verzoeker en belangrijker nog, mogelijk met de vrouw van X in gesprek kunnen komen, om te achterhalen wat er zich afspeelde in het gezin. Met het ter plaatse gaan had de politie verzoeker en het gezin kunnen uitleggen wat de mogelijkheden en onmogelijkheden van de politie zijn en hen daarmee wellicht ook wat gerust kunnen stellen. Verder had de politie in overleg met een hulpofficier van justitie kunnen bekijken of er mogelijkheden waren voor een afspraak op locatie en het opleggen van een huisverbod, nog daargelaten of X voor het vernielen van de gezamenlijke spullen kon worden aangehouden.

4. Ook de dagen na 28 december 2012 zijn voor verzoeker en zijn familie een spannende periode geweest. Twee maal werd een opname in de GGZ door de betrokken psychiater niet nodig geacht, terwijl daar volgens verzoeker en andere familieleden alle reden toe was. Verzoeker heeft zich vervolgens genoodzaakt gezien om met zijn dochter en haar kinderen twee nachten in een hotel te slapen. De politie raakte opnieuw betrokken, door de aanhouding van X op 31 december 2012.

5. Als de ombudsman kijkt naar wat de politie in de periode op en na 31 december 2012 heeft gedaan, dan is hij van mening dat de politie toen wél adequaat heeft gehandeld. Er is na de aanhouding van X overleg geweest over een opname in de GGZ. Toen dit (kennelijk) op dat moment niet mogelijk was, is aan X een huisverbod opgelegd en er is een afspraak op locatie gemaakt. De afspraak op locatie is verlengd tot het moment dat de vrouw van X een nieuwe woning kon betrekken.

6. Al met al is de ombudsman van oordeel dat de politie op 28 december 2012 doortastender had moeten optreden. Daarbij komt dat het niet juist was dat politieambtenaar A. zijn telefoongesprek met verzoeker van 28 december 2012 pas op 2 januari 2013 heeft vastgelegd. De hulpofficier die betrokken was na de aanhouding van

X heeft om die reden op 1 januari 2013 niets in het systeem kunnen vinden over de eerdere vernielingen die X had aangericht in zijn huis.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Ten aanzien van het niet vergoeden van de kosten van de hotelovernachtingen

Aan welke behoorlijkheidsnorm toetst de Nationale ombudsman de klacht?

Het redelijkheidselement houdt in dat overheidsinstanties de verschillende belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is.

Hoe luidt het oordeel van de Nationale ombudsman?

7. Verzoeker is van mening dat de politie hem en het gezin van zijn dochter onvoldoende bescherming heeft geboden. Om die reden heeft verzoeker en het gezin van zijn dochter op 30 december 2012 en 31 december 2012 in een hotel overnacht. Verzoeker is van mening dat de hotelkosten voor rekening dienen te komen van de politie, omdat de politie nalatig is geweest.

8. De ombudsman is het met verzoeker eens dat de politie op 28 december 2012 onvoldoende professioneel heeft gehandeld. Het directe verband dat verzoeker legt tussen enerzijds het gebrek aan optreden en anderzijds de gemaakte hotelkosten, ziet de ombudsman echter niet. Verzoeker en zijn dochter en haar kinderen zijn namelijk niet al op de avond van 28 december 2012 naar een hotel gegaan om daar te overnachten, maar hebben dit pas gedaan op 30 december 2012. Kennelijk was de situatie op 28 en 29 december nog niet zodanig dat zij toen al niet meer thuis durfden te slapen. Overigens is het nog maar de vraag of de politie, als zij op 28 december 2012 wél adequaat had opgetreden, daarmee had kunnen voorkomen dat verzoekers dochter en haar kinderen tijdelijk elders onderdak hadden moeten zoeken. Daarnaast is het de keuze van verzoeker en zijn dochter geweest om op een plek te overnachten waar zij kosten voor moesten maken. Ze hebben niet gesteld dat er geen alternatieven waren, bijvoorbeeld waarom het niet mogelijk was om bij vrienden of familie te overnachten. Er is dan ook niet gehandeld in strijd met het redelijkheidselement.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de (thans) politie-eenheid Noord-Nederland is gegrond, ten aanzien van het onvoldoende hulp en bescherming bieden aan het gezin van verzoeker, wegens schending van het vereiste van professionaliteit.

De klacht over de (thans) politie-eenheid Noord-Nederland is niet gegrond ten aanzien van het niet vergoeden van hotelkosten.

de Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,
waarnemend ombudsman